

Honderd omeletjes met roomkaas

Kees Willemer teksten

Awoiska van der Molen foto's

met een verhaal vooraf van Martin Brill

Ronald

Jellina

Arnica

Gerjanne

David

Nienke

Reinard

Kor

Robert

Bert

Indira

Linda

Berber

Pim

Easger

Honderd omeletjes met roomkaas

Inhoud

Overall wonen mensen *Martin Bril*

Arncia Groen Zoek het vosje dan!

Bert Kort Biemond is mijn lievelingsboer

Berber Faber Nette meisjes

Kar Smeenge Raadsels

Gerjanne Glas Ik speelde altijd in de schuur

Reinard Everts Ik was al nuchter toen ik zes was

Linda Gruppen Honderd omeletjes met roomkaas

Pin Siegers Eigenlijk wil ik weg hier

Indira Siahaya Buiten ben je pas echt vrij

David Landsheer Ik zie me al in een woonboerderij

Easger Zwart Altijd weer die horeca!

Jellina de Witte Heel Sexbierum was jaloers

Ronald Dargela Dansen op zondagmiddag

Nienke van Kampen Ik vind het vaak heel druk thuis

Robert Weegenaar Sleutelen in de paardenstal

© Martin Bril, Awoiska van der Molen, Kees Willemen, 2006

Honderd omeletjes met roomkaas is een uitgave van de Stichting Noorderbreedte en verschijnt ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan van het tijdschrift Noorderbreedte. De vijftien verhalen en foto's zijn gekozen uit de rubriek Los Dorp (2002-2005).

Noorderbreedte is een tweemaandelijks onafhankelijk tijdschrift over Friesland, Groningen en Drenthe met bijzondere aandacht voor landschap, natuur, cultuurhistorie, ruimtelijke ordening, milieu, kunst, stedenbouw, architectuur en wonen/werken op het platteland. Zie ook www.noorderbreedte.nl

Samenstelling, tekstbewerking en productie Annemarie Kok
Grafisch ontwerp Sariske Kok
Lithografie en druk Het Grafisch Huis
Met dank aan Albert-Jan Swierstra (Het Grafisch Huis)

Niet in hart en nieren.

Maar toch: genoeg.

Meer dan voldoende.

Overal wonen mensen, en overal liggen dus verhalen, anekdotes en herinneringen. Zo liep ik kort geleden in Gouda over straat en werd ik aangesproken door een mevrouw die familie bleek te zijn, een nicht van mijn vader. Zij vertelde een paar verhalen over Warffum, en over Groot Zeewijk, een enorme boerderij in de Noordpolder daar vlakbij. De vader van mijn grootvader was daar boerenknecht, de broer van mijn grootvader ook. Wist ik niet.

Dus ik wil naar Warffum.

Als ik op een zaterdag ga, kom ik langs Winsum, waar ik het stationnetje ken. Het is een klein, lelijk, efficiënt gebouwtje waar je kunt wachten op de trein. Er is een kaartjesautomaat, er hangt een bord met vertrektijden, vanaf het perron heb je zicht op de fietsenstalling, de kerk. Je kunt hier twee kanten op: of naar de stad, Groningen, of naar een van de dorpen verderop. Baflo, Warffum, Usquert, Uithuizen, Uithuizermeeden, Roodeschool, eindpunt van alle leven.

De meeste reizigers op een zaterdagmiddag zijn jongeren, meiden in gewatteerde jassen, roze en lichtblauw de favoriete kleuren, jongens in leren jackies. Het is tien over half twee, de trein kan ieder moment aankomen – en om 13.45 vertrekt hij dan weer, met de jeugd aan boord. Ze gaan winkelen, snacken, hangen, ze gaan naar de stad. Er hoort een zekere opwindning bij die van alle tijden is en waar ik graag even aan mag snuiven.

Want dat is óók het platteland.

Zelfs misschien de essentie.

Er weg willen, naar de stad gaan, de wijde wereld in.

De grote stap wagen.

De sprong voorwaarts.

Naar aanleiding van die mevrouw in Gouda

vroeg ik mijn vader hoe het kon dat hij in Zandvoort was geboren – toch heel ver weg van Warffum waar zijn vader net als zijn broer en vader voorbestemd was voor Groot Zeewijk. Nou, zijn vader had een vriend gehad die in Zandvoort bij de strandpolitie zat en in de zomer had die assistentie nodig. Mijn opa had de grote stap aangedurfd. Warffum-Zandvoort.

In Zandvoort had hij mijn oma ontmoet, en van het een was het ander gekomen – zoals de dingen gaan. Maar hoe ver je ook reist, hoe groot de afstand ook is, het land blijft altijd in je, het platteland reist met je mee – het is in mij, zogezegd. Ook als ik er niet ben, ben ik er toch, thuis langs het Reitdiep, onder de rook van de suiker in Hoogkerk, de voeten in de aarde. Het is de onmetelijke kracht van het noordelijke landschap, je kunt er niet aan ontsnappen.

Het is daarom, eigenlijk, dat dit zo'n mooi boek is. Het bevat de verhalen van jongens en meisjes die hier wonen en leven. Sommigen willen weg, sommigen zijn al weg, anderen willen nooit weg. In al hun verhalen klinkt de zuigende kracht van het Noorden door. Overal wonen mensen, en jonge mensen, Godzijdank. Hun dromen, verhalen, anekdotes, hun geluk en hun verdriet staan hier genoteerd. Petite histoire, maar dat is de allergrootste.

Martin Brill

Amsterdam, 31 januari 2006

Overal wonen mensen

Overal wonen mensen. Iedereen weet dat, niemand kijkt er van op, maar toch is het een wonder. Overal wonen mensen. Ze hebben verdriet, ze hebben dromen, ze kennen geluk, ze weten van de hoed en de rand en de wereld om hen heen. Overal wonen mensen. We staan er eigenlijk nooit bij stil. Overal wonen mensen.

In Foxwolde, in Peest, in Boerenstreek.

In Tichelwurk, Ginnum en Vijfhuizen.

In Kolummerpomp, Ezinge, Schillingeham.

In Klein-Ulsda, Veelerveen en Kruiwelwerk.

Ik schrijf deze namen niet per ongeluk op.

Het zijn kleine dorpen in het Noorden des lands. Je zou ze geïsoleerd kunnen noemen, maar dat kun je van het hele Noorden zeggen. Dat maakt het Noorden zo mooi – het is een wereld op zich, een ander Nederland. Het is er anders dan in de rest van het land, echt waar.

Het begint bij Meppel.

Bij Breezanddijk.

Bij Witte Paarden – voor wie door de Noord-oostpolder komt (via Kuinre en de Weerribben).

Ik heb in het Noorden heel wat voetstappen liggen, zoals dat zo mooi heet, en inmiddels ook vele duizenden kilometers. Niet dat ik het als mijn broekzak ken, maar het scheelt niet veel. Ik voel me thuis zodra ik er ben – ik kom er namelijk vandaan, op verschillende manieren.

Moeder: Buitenpost.

Vader: Warffum.

Ikzelf: in Drachten gewoond.

In Groningen gestudeerd.

Mijn ouders spreken thuis Fries. Als mijn vader een borreltje te veel op heeft, kan hij Groningse gezegden in het Gronings zeggen, als ikzelf te veel drink, kan ik vloeken in het Fries. Als ik in Amsterdam mensen op straat Fries hoor spreken, slaat mijn hart over. Idem dito als ik een vrouw 'om toch' hoor zeggen, een typisch Groningse uitspraak. Ja, je kunt rustig zeggen dat ik me noordeling voel.

Arnica Groen
Zeijen

Zoek het vosje dan!

Alles in de woonboerderij op de hoek van de Hoofdstraat en de Oosterweg in Zeijen ademt Drenthe. In de deel staan de klompen keurig in het gelid. Arnica Groen (17) ontvangt mij met slagroomsloffen 'van de overkant' - de warme bakker aan de brink. Als we haar vijf Drentse landgeiten willen gaan bezichtigen, achter het huis, roept haar moeder dat ze het monument van opa in de voormalige moestuin niet moet vergeten. Daaronder ligt de urn met de as van H.W. de Vroome, de bekende Drentse landschaparchitect.

'Iedere avond na school veeg ik het pleintje van de geiten schoon. Landgeiten kunnen heel oud worden, soms wel achttien jaar, maar dan moet je wel netjes op ze zijn. De oudste is nu tien. Mijn vader heeft hem Paulus Potter gedoopt. Die schilderde niet alleen stieren, vertelde hij, maar ook dit soort geiten. Door artritis is Paulus linksvoor kreupel. Maar hoewel hij moeilijk loopt, ziet hij er door die grote, gedraaide horens nog steeds indrukwekkend uit. De geiten doen is mijn job. Ik voer ze, zet spuiten als dat nodig is en kap de hoefjes. Met de motormaaier houd ik de geitenwei kort - tegen de parasieten.

Verder zorg ik voor de twee kastanjes in de wei die mijn vader daar nog geplant heeft voor hij ziek werd. Die moeten op tijd kalk hebben en als het droog is veel water, zoals vorig jaar zomer.

We hebben zolang als ik me herinner altijd een huis vol dieren gehad. Daarom kwamen vriendinnetjes van school altijd hier, denk ik. Bij ons thuis kon alles, ik ging eigenlijk nooit bij een ander spelen.

In het dorp vonden ze me, geloof ik, wel raar als kind. Ik droeg andere kleren, luisterde niet naar topveertigmuziek. Zag er in hun ogen eigenaardig uit. Geen simpele jeans met een T-shirt maar vreemde broeken en dingen met felle kleuren. Ik ging op zondag niet zoals iedereen naar het voetballen. In plaats daarvan wandelde ik met mijn nichtje Josephien het veld in. Struinen door de maïssakkers, slootje springen, in bomen klimmen, rietsigaren zoeken bij het Meestersven.

Soms zaten we tot het donker werd bij het bruggetje over het Masdiep. Gewoon in het water te staren. Spannend wat daar op de bodem allemaal rondscharrelt aan salamanders en torren. In de zomer liepen we van huis rechtstreeks naar het Gat van Trip om te zwemmen. Kwamen we op blote voeten terug. Als ik daaraan denk voel ik weer dat warme asphalt van de Oosterweg.

Naar buiten trekken zit bij ons in de familie. Een van Papa's lievelingsverhalen ging over

hoe hij als kind met oom Hendrik eropuit trok in het veen. Hij moest dan in de bosjes gaan liggen en Oom Hendrik blies dan op een fluitje. "Dan kwamen de kleine vosjes tevoorschijn", vertelde Papa. Hij heeft daar een tekening over gemaakt en die heb ik gekregen. "Zoek het vosje dan!" zei Papa. En ik maar puzzelen; je moet echt heel lang kijken, net als in het echt. Als je buiten op de uitkijk zit, wordt je oog ook altijd eerst afgeleid door andere dingen. In dit geval is het de tak midden op de tekening, die je afleidt van het polletje pijpjesstro waarachter het vosje verscholen zit.

Echte hartsvriendinnen heb ik in Zeijen nooit gehad, wel een paar meisjes met wie ik het tot en met de middelbare school heel goed kon vinden. Bibi, mijn ene vriendin, zit nu op de kunstacademie in Zwolle. En Suzanne doet creatieve therapie in Leeuwarden. Zelf weet ik nog niet wat ik ga doen.

Vroeger wilde ik boekenschrijfster worden. Nu weet ik alleen dat ik later héél veel wil. Sinds een tijdje zit ik op drumles. Het gehuurde drumstel staat in Papa's atelier. Ik heb tegenwoordig zelfs een eigen bandje. Het heet The Dino's en we hebben al twee keer opgetreden in Assen. We spelen een mix van punk en rock&roll. Ik wil graag goed leren drummen, reizen, en goed leren toneel spelen - ik zit in jaar 1 van de Jeugdtheaterschool in Groningen.

Maar eerst wil ik alle plekken zien die Papa hier in Drenthe geschilderd heeft. In mijn eindexamenjaar op de havo werd hij ziek; hij overleed binnen drie maanden. Mama en ik wonen hier nu met zijn tweeën. Dat is wennen. Ik was vroeger echt een vaderskind. Zat altijd in zijn atelier te tekenen en samen hebben we ook de beesten gedaan. Ik kon heel goed met hem praten. 's Ochtends gingen we vaak al vroeg naar achteren zoals Papa dat noemde: daar waar geen huizen zijn. In de klamme ochtendmist reeën kijken. Dat gaf hetzelfde gevoel als kijken naar zijn schilderijen; een soort oergevoel.'

Bert Kort

Bierum

Biemond is mijn lievelingsboer

De Luingaweg in Bierum heeft een gemengde bebouwing. Blokje koopwoningen, blokje huur, een boerderij van waaruit nog geboerd wordt. Schuin daartegenover de voormalige christelijke basisschool, nu woonhuis. Bert Kort (18) heeft me een fiets geleend. Vanuit zijn 'geboortehuis' – hij werd in Den Haag geboren maar het gezin verhuisde zeven maanden daarna naar Bierum – laat hij me zien waar hij als kind speelde. Een uitgestrekt territorium.

'Achter de Luingaweg bijvoorbeeld, kon je mooi spelen. Door een soort brandgang kom je op het voetbalveld. Daarnaast is een bosje met een paar bergjes, daar crossten we altijd. Om er te komen moest je door struiken met gemeen lange doorns. Ik ben altijd nogal een wild jongetje geweest en natuurlijk kreeg ik zo'n bijna vier centimeter lange doorn in mijn linkerknie. Die moest er in Delfzijl worden uitgesneden. Ik was toen geloof ik tien jaar en had het Delfzicht-ziekenhuis al drie keer van binnen gezien. Papa zegt altijd: "In jou hebben wij flink geïnvesteerd". Ik ben geboren met een linkerbeen dat korter is dan mijn rechter. Om toch te kunnen lopen kreeg ik een spalk met beugels. In groep vijf was het verschil tussen mijn beide benen al uitgegroeid tot drieënhalve centimeter. Kerst 1998 zijn mijn scheenbeen en kuitbeen in het Academisch Ziekenhuis Groningen operatief gebroken, zodat in de tussenruimte nieuw botweefsel kon groeien. Een uitwendig frame hield niet alleen de breuken op zijn plaats maar er zat ook een opdraaimechanisme in. Iedere dag werd de ruimte tussen de gebroken botten een fractie wijder gemaakt. Daar groeit dan weer bot en zo wordt je been langer. Naar de uitvinder heet die hele botweefselfabriek om je been een Illizarov-fixatuur. Zes maanden lang reed Mama mij dagelijks naar Groningen, 180 kilometer heen en terug. Die maanden waren voor haar een vreselijke tijd: haar moeder overleed, een tante kreeg een hersenbloeding en ik brak datzelfde linkerbeen opnieuw. Een van mijn krukken gleed onderuit door de gladheid. Mijn linkerbovenbeen verdraaide en zei "knap". Alles kwam toch weer goed en ik heb daarna weer gewoon gevoetbald, tot voor kort nog. Maar mijn grote liefde is bij een boer werken. Vanwege de trekkers en alles wat landbouwmechanisatie heet. Ik was vier jaar toen ik via mijn achterbuurmeisje op een boeren-erf kwam. Sindsdien ging ik na school altijd

even bij melkveehouder De Lange kijken; zijn boerderij staat naast de basisschool. Ik was nog te klein om mee te werken, dus het bleef bij in het stro spelen en naar de trekkers starren. Later mocht ik bij boer Veenkamp in de bieten, uien en aardappelen werken. Natuurlijk was dat voor geld. Veenkamp heeft een melkveehouderij in het dorp en ook een akkerbouwbedrijf tegen de Eemsdijk, vlakbij de NAM-locatie. Daar heb je uitzicht op het bedrijf van mijn lievelingsboer, de familie Biemond, waar ik elke zaterdag ben te vinden. Het mooiste is pallets pootaardappelen met de heftruck in de koelcel stapelen. Sinds kort studeer ik in Twente. Zelfs wanneer je op de campus op dertien hoog staat, kijk je nog tegen bomen aan. Als ik daar ben, denk ik aan de ijsvogels in de gracht bij Biemond. Aan de sperwers en de kieken-dieven. Eigenlijk heb ik het gevoel dat ik nu twee levens leid. Door de week op mijn kamer in een Enschedese volksbuurt. In het weekend thuis en bij Biemond. Nu we hier aan de Bierumer Maar staan met in de verte de dijk, zie jij misschien alleen akkers, maar ik zie geschiedenis. Geschiedenis is heel belangrijk thuis. Mijn vader verloor twee ooms door de oorlog. Zijn eigen vader kwam lopend terug uit Duitsland, waar hij gedwongen tewerk was gesteld. Iedereen denkt bij de Tweede Wereldoorlog aan de slag bij Arnhem, maar hier is april 1945 net zo hard gevochten, rond de Stelling van Nansum, het laatste bruggenhoofd vóór de Canadezen de Eems konden oversteken. Die schoten alle boerderijen plat. Bij Veenkamp reed zo maar een tank een schuur binnen. Het stikte hier van de mijnenvelden. Bij het ploegen komt er nog steeds zo vaak wapentuig naar boven dat de Explosieven-opruimingsdienst niet eens meteen verschijnt. Bij Biemond dachten ze een keer een verdroogde dooie haas in de aardappel-sortermachine te hebben. Bleek het een dikke granaat te zijn!

Berber Faber
Vrouwenparachie

Nette meisjes

Nergens in Friesland is de zee zo dichtbij als in de Bouwhoek, de akkerbouwstreek op de zware klei van Noordwest-Friesland. Overall ruik je ziltheid, zelfs wanneer de wind niet van de zee komt. Door het raam van mijn bus poot aardappelvelden zo ver het oog reikt. Bij de halte in het centrum van Vrouwenparochie wacht Berber Faber (19) me op. Ze is vanochtend, net als ik vanuit Groningen, naar haar geboortedorp gereisd.

'Sinds ik in Groningen woon, is het eerste wat ik denk als ik weer bij mijn ouders in Vrouwenparochie ben: wat is het hier troosteloos! En dan bedoel ik vooral dat er hier zo weinig meer is waar ik nog wat mee heb. In de vijf maanden dat ik nu op kamers ben, lijken Friesland en ik in sneltreinvaart uit elkaar te zijn gegroeid.

Grappig is dat ik dankzij een Friese vriendin mijn draai in Groningen vond. Door haar kreeg ik een kamer in de Indische buurt. Met een Fries meisje deel ik daar de bel-etage. Onze huisbaas zei dat hij het liefst aan meisjes uit Friesland verhuurt, omdat die zo netjes zijn.

De eerste maanden hier vond ik behoorlijk pittig. Je moet best hard leren. En in je eentje beslissen. Zit je zo'n vak als literatuurgeschiedenis te leren, komen er allerlei namen op je af. Ik weet ook wel dat je moet zoeken naar de hoofdzaken. Maar er is niemand die uitlegt hoe je zoiets moet aanpakken.

Ik ben de eerste bij ons die studeert. Mijn vader werkt bij de Groenvoorziening van de gemeente. Naast zijn baan heeft hij allerlei cursussen gevolgd. Buitenwerk doet hij niet meer, hij stuurt nu andermans werk aan. In ons dorp is er geen club waar hij geen functie in heeft gehad. Kaats-, fierljep-, kaart-, voetbalvereniging... Niemand wil tegenwoordig meer een bestuur in; het verenigingsleven ligt op zijn gat. Dat kun je goed zien aan de barte, de afzetstrook bij de fierljep-sloot. Er groeit te veel riet, al tijden niet gebruikt dus. Ons dorp zit niet meer in de Friese competitie, omdat wij niet aan de eisen voldoen. Te weinig vrijwilligers om een wedstrijd volgens de regels te houden.

Er wonen hier in Vrouwenparochie iets meer dan zevenhonderd mensen. Er is een supermarkt, een café, twee scholen, een manege en een sauna. Maar dat is meer voor mensen van buiten. Niet dat ze zich hier generen voor bloot, maar wie wil nou dat de buurman precies weet hoe groot je omvang is? De sauna

werd vroeger gedreven door de ouders van mijn beste vriendin Karen. Enig kind was ze; haar ouders zagen in mij een soort van tweede dochter. Bij hun thuis aten we in een kamer op van die verchromde moderne stoelen aan een enorme glazen tafel. Wat een ruimtegevoel gaf dat. Ze namen de tijd om te eten. Dronken wijn. Draaiden klassieke muziek. Bij ons staat om zes uur het eten op tafel, dan een toetje en afruimen.

De moeder van Karen is maatschappelijk werkster. Ik bedoel er niks mee ten nadele van mijn ouders, maar ik had daar andere gesprekken dan thuis. Voor het eerst kreeg ik in de gaten dat de waarheid van thuis niet de enige waarheid is.

Met de sauna ging het mis, want echt zake-lijk de boel aanpakken, dat zagen ze niet zo zitten. Ze moesten terug naar Zeeland. Nu zie ik Karen nog maar één keer per jaar. Toen ze vertrok, zat ik nog op de middelbare school in St. Annaparochie. Tweehonderd leerlingen. De leraren daar kenden iedereen bij naam. Voor klas 4, 5 en 6 moest ik naar het Pieter Jelles-Aldlân in Leeuwarden, een school met 1200 leerlingen. Gelukkig ging een meisje van mijn oude school mee. Dankzij Marieke ging ik niet kopje onder in de massaliteit.

In de examenklas wist ik nog steeds niet wat ik moest. Marieke's vader is decaan en heeft me helpen uitzoeken welke richting ik op zou willen. Uiteindelijk ben ik in Groningen beland. Toch heb ik nu al het gevoel dat ik niet mijn hele leven bezig wil zijn met boeken, woordjes en grammatica. Ik ben niet puur een leerbeest. Maar om nou, als je huiswerk moet maken, voor de tv te hangen of op straat, zoals veel meisjes deden, vond ik stom. Ik leerde gemakkelijk. En daarna, hup naar de boer. Paarden kijken, met de honden rondsjouwen. Later werd het de manege. Ik ben toch meer een doener.'

Kar Smeenge
Stereoborg

Raadsels

De grote vogel heeft aan een paar vleugelslagen genoeg. Een bijna volmaakte spiraal wordt in zweefvlucht afgelegd, vier meter boven een veld wuivend beemdgras. 'Maar vergis je niet, tussen die droge pluimen kun je diep in de blubber wegzakken, zo nat is het hier', zegt Kor Smeenge (21), terwijl hij verrukt de baan van de roofvogel volgt. 'Prachtig! Mijn eerste grauwe kiekendief dit jaar..!'. Het is windstil, drukkend. We zijn twintig minuten geleden vanuit zijn ouderlijk huis in Sterenburg vlakbij Onstwedde vertrokken, dwars door de velden. Natuurmonumenten en het waterschap kopen het laatste bouwland in de omgeving op.

'Sinds 1200 bestaat Sterenburg al. Vanaf die tijd is er onafgebroken geboerd. Nu zijn er nog maar een paar aardappelvelden, maar de zoete geur van aardappelbloesem hangt nu overal. Toevallig heet onze buurman ook Sterenburg, maar hij is geen familie van de vroegere landeigenaren. Ons huis is twee eeuwen oud. Op een zijmuur staat het jaartal 1909, maar dat is om een latere verbouwing aan te duiden. Een deel van het voorhuis is er toen afgegaan. Twee vrijgezelle broers woonden er, een gemengd bedrijf, zoals wel meer in dit deel van Groningen. Zes jaar geleden hebben mijn ouders het gekocht en de hele boerderij casco leeg gesloopt. Alles is nieuw. Er is kortgeleden nog een tegelkachel geplaatst. Nu zijn de kamers aan de straatkant aan de beurt.

Wij komen van Ommelandervijk weg, vlakbij Veendam. Daar woonden we ook buiten. Ik ben ontzettend trots op mijn ouders. Mijn vader had het arm vroeger, kwam uit een gezin met zes kinderen, met mijn oma als enige kostwinner. Mijn opa stierf toen pa tien was. Oma was brugwachter bij Amen. Mijn vader ging na de lts grondwerk doen. Deed daarna avondschoon weg-en waterbouw, en nog wat cursussen. Hij is een doorbeuker. Werd opzichter bij de Grondmij, is als praktijkman opgeklimmen tot accountmanager. Uit eigen ervaring weet hij hoe lang je doet over het graven van een kabelsleuf. Kan dat tot op de laatste seconde uitrekenen. Mijn moeder mag dan een aannemersdochter zijn, maar ze is altijd gewend geweest met meerdere knuppels tegelijk te slaan: ze schilt in het seizoen asperges en verpakt aardbeien, maakt 'antieke' sierpoppen en verkoopt die op beurzen in Duitsland, maakt schoon bij mijn oom. Ik werk ook al vijf jaar bij hem, buiten schooltijd. Ze zijn gespecialiseerd in geo-informatiewerk. Je kunt het vergelijken met landmeten maar het is veel meer. Ik heb vanmorgen net over een nieuw seizoencontract zitten onderhandelen. Daarnaast zit ik op Minerva. Ik ben van jongs af aan materiaalgericht, ik

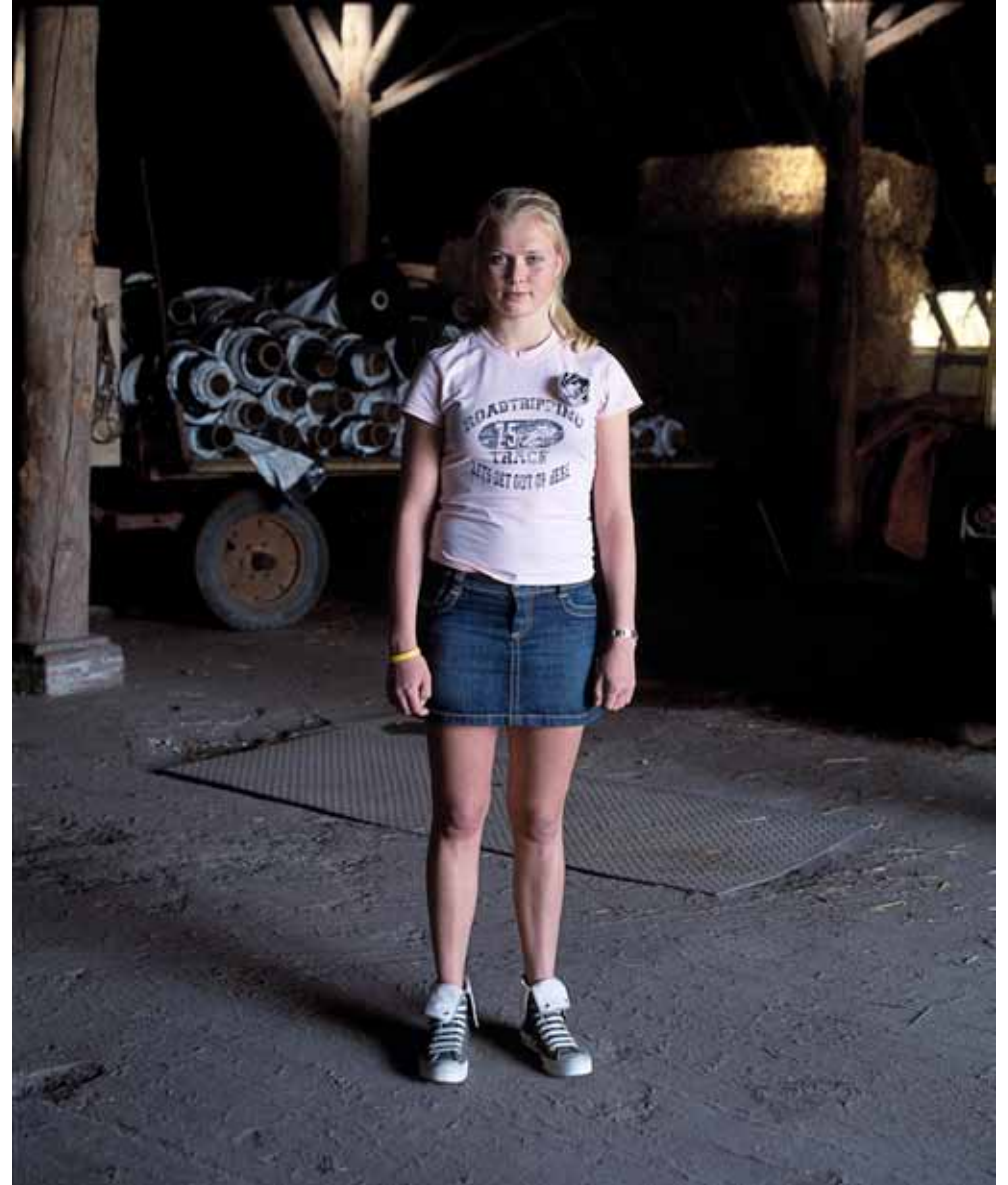
hou van de raadsels achter tastbare dingen. "Knutselvreugde" noemde mijn moeder het, als ik op de camping in Bretagne in de weer was met satéstokjes en plastic boterhamzakjes. Op de academie maakte ik dit jaar een grote houten katapult zonder vergrendeling, die ik opstelde in de hal, geladen met een blik rode verf. Wie de hendel overhaalt, schrikt zich niet alleen lazarus maar moet ook de rotzooi opruimen. Er lag net een nieuwe vloer. Ze waren witheet.

Op mijn kamer in Groningen ben ik alleen om te slapen. Ik kan niet binnen zitten. Muren zijn opgelegde structuren, die verdraag ik niet. Ik ben het liefst in het veld. Daarom kom ik zo vaak als ik kan in Sterenburg. Als je hier bent, voel je weer waar alles voor is. Dit is het enig ware. In de stad is te veel franje, het is de plaats waar mensen de boel verdraaien, waar je altijd op je tellen moet passen. Ik laad hier de accu op. Je voelt dat alles miljoenen jaren oud is. Maar ik kom hier niet alleen voor inspiratie. Met mijn oom en andere mensen uit de omgeving willen we de houtwallen die vroeger erf-scheidingen vormden, weer terug in het landschap.

Vanuit het keukenraam zie je een ooievaarswiel. Hebben we precies in de zichtlijn geplaatst. Het terrein hier wordt niet alleen ruiger maar ook natter. Zo ontstaat een biotoop voor kikkers en salamanders. Maar dat brengt nog geen ooievaars. Ze komen alleen deze kant op als het lang noordenwind is.'

Gerjanne Glas

Schildwolde

Ik speelde altijd in de schuur

Ze heeft een verrassend krachtige handdruk voor een op het eerste gezicht tenger meisje, Gerjanne Glas (16). Dat realiseer ik me pas wanneer we afscheid hebben genomen en ik nog even omkijk naar de fraaie voorgevel van de herenboerderij aan de Hoofdweg in Schildwolde. Het voorhuis crèmekleurig gepleisterd, een dakrand met in chaletstijl uitgesneden kantwerk. Een gracht en een enorm gazon scheiden het huis van de straat.

'Een van mijn taken thuis is grasmaaien, iedere week zit ik drie uur op onze quad-maaiër. De boomgaard is het lastigst. Je moet precies om al die stammetjes heen zonder de bast te beschadigen. Soms zit er tussen de machine en de boom nog geen halve centimeter ruimte. Maar het kan niet anders, namaaien met de hand is niet te doen, daar is de tuin veel te groot voor. Ik ben sinds kort bezig mijn trekkerrijbewijs te halen. Kan ik mijn vader helpen wanneer hij op de combine zit. Dan kom ik langszij met een kieper zodat hij tarwe kan lossen. Er moet toch iemand bijspringen. Mijn broer Luurt, die dit werk normaal doet, is driekwart jaar geleden tankwagenchauffeur geworden. Officieel woont hij nog thuis maar meestal slaapt hij in zijn truck. Af en toe belt hij op vanuit een chauffeurscafé; dat het daar zo gezellig is. Maar een klein deel van onze zesentwintig hectare bouwland ligt rond de boerderij. Alleen onze aspergevelden kun je vanaf het erf zien liggen. Tijdens het aspergeseizoen, vanaf Koninginnedag, verkopen we asperges aan huis. Klanten vallen wel eens over de prijs. Dan vertel ik hoeveel werk het is: steken, sorteren, wassen... Zo mooi als het nu binnen in de boerderij is, was het niet toen mijn ouders hier begonnen, achttien jaar geleden. Er waren boven niet eens aparte slaapkamers. De losstaande schuur die dwars op het erf staat is nieuw, de paardenschuur vlak naast ons kinderspeelveldje staat leeg nu, net als het houthok waar vroeger alle jonge poesjes werden geboren. Ik had al jong pony's. In de manege van onze bureu kon ik gratis les krijgen. Op mijn negende kreeg ik Fleur. Daarna was er nog Maartje, een fjordenpaard. Verder schaatste ik in die tijd, en zat ook nog op taekwondo. Ik had het zelf niet zo in de gaten aanvankelijk, maar door al die hobby's naast elkaar was ik in niets echt goed. Later ontdekte ik dat tennis het helemaal is voor mij. Ik ging altijd met mijn moeder mee tennis kijken. Zij

speelde zelf ook. Echt gepusht heeft ze me niet, ik begon het zelf gewoon ontzettend gaaf te vinden. Een beetje aanleg moet ik wel gehad hebben, denk ik achteraf. Zeven was ik toen ik voor het eerst een racket vast had. Als ik in de grote kapschuur sta, zie ik mezelf weer balletje slaan. In de hoge nok had Papa een bal opgehangen aan een koortje. Kon ik mijn service verbeteren. Nu speel ik competitie op zondag, soms twee wedstrijden op één dag. Door de week doe ik twee avonden conditietraining en daarbovenop twee keer krachttraining. Ook werk ik aan mijn loopsnelheid; tijdens rallies moet je vanuit het niets plotseling kunnen exploderen richting de bal. Mama wijst me op die dingen, ze is een echte tennismoeder. Door dat intensieve trainen zie ik niet veel mensen meer buiten school en mijn beste vriendin. We waren altijd bij elkaar, tot zij naar het Ommelandercollege in Appingedam ging en ik naar het Maartenscollege in Haren. Mijn moeder werkt daar op de administratie. Alles werd toen anders. Nu ben ik bevriend met een meisje dat ik op een tenniskamp in Friesland heb leren kennen. Samen met haar ouders zijn we op wintersport geweest dit jaar. Vroeger was ik iemand die altijd in de schuur speelde. Je hoefde niet van het erf af om iets te beleven. Toen ik twee was kwam Brenda, een golden retriever. Ik bouwde van aardappelpelkistjes een hindernisbaan, leerde haar springen. We leken op elkaar, allebei blond. Ze is twaalf jaar geworden, op het einde was ze stokdoof. Grauwde als ik haar wilde aaien. Dat kwam doordat ze me niet meer hoorde aankomen. Ik weet nog goed dat ze doodging. Ze was nog een beetje warm, toen ik van de tennistraining kwam.'

Reinard Everts

Branneger

Ik was al nuchter toen ik zes was

Bronneger is een dorp met 48 huizen en 122 inwoners. In de stromende regen staan we midden op de Dorpsstraat stil, een rode klinkerweg met aan beide kanten eikenbomen. 'Hier loop ik mijn hele leven al', zegt Reinard Everts (18).

'Verderop aan de rechterkant ligt de schapenwei van mijn oma. Nog echt in de oude staat. Een langgerekt perceel met aan de ene kant een eikenhakhoutsingel, en aan de andere kant een heining van wat palen met het soort draad dat ze nu niet meer gebruiken. Toen opa overleed, in 1988, bleef oma Roelie de schapen doen. Maar meer dan honderd schapen houden is enorm veel werk. Je bent nachten in de weer als ze moeten lammeren. En denk eens aan het hooien.

Er was nog een weiland vlak bij haar huisje, en een derde wei aan de andere kant van het dorp. Wij woonden toentertijd in Drouwen in een spiksplinternieuw huis op de hoek van de Tiekamp en de Hoofdstraat. Toen ik tien was, vond mijn vader dat we dicht bij oma moesten gaan wonen, ook al zaten we maar 2200 meter van haar vandaan. Dus verhuisden we naar het dorp waar al vele generaties Evertsen gezeten hadden.

De boerderij van mijn oma was een typisch Drentse keuterboerderij met een vaste koe-stal, een kapschuur en wat schuurtjes op een erf. Ik herinner me dat het erf een stuk groter was dan nu en dat er veel meer bomen stonden. Samen met broer Jan en twee jongens van de overkant bouwden we er bijna een dorp van boomhutten. We deden ook na wat we om ons heen zagen. Je had toen boerenblokkades met trekkers en wij als kinderen gingen ook in staking, parkeerden onze plastic trekkers achter elkaar over de straat.

Pap begon indertijd met één schaap, Loekie, voor honderd gulden gekocht bij de gebroeders Eding in Bronnegerveen. Hij heeft er nu 160, waarvan ruim 60 fokooien. Jarelang is hij keurmeester geweest van het Nederlands Texelaar Schapenstamboek. Vanaf mijn zesde nam hij mijn broer en mij mee naar fokdagen. Hij keurde en dan moesten wij hem helpen met het ophangen van de uitslagenbriefjes. We waren amper groot genoeg om bij het spijkertje te kunnen waar ze aan moesten worden bevestigd.

Sinds mijn tiende ben ik samen met mijn broer combinatielid van het Blauwe Texelaarstamboek. We hebben er dertig, waaronder een paar indrukwekkende rammen. Op een keer moesten we er een in de schuur separeren. Die dook onder een draad door achter een witte ram aan en heeft hem finaal doodgestoten.

Toen ik een kleuter van drie was, zo vertelt mijn moeder, tekende ik aan de keukentafel steeds maar weer de plattegrond van mijn eigen praktijk. Ik wou dierenarts worden. De eerste drie maanden diergeneeskunde in Utrecht heb ik er nu op zitten. Door de week zit ik in Zeist op kamers. Laatst lag ik met griep in bed. Om kwart over negen hoorde je nog steeds het verkeerslawaai. Hier thuis is het zo stil dat sommige mensen één keer per jaar klagen als het op de Dorpsstraat vol met geparkeerde auto's staat bij de Kerstshow van Manege De Rietweg.

Wij zijn thuis altijd bezig. Dan sta je verbaasd als daar in Zeist iemand bij Super De Boer maar een beetje lui zit te hangen. Thuis springt Mam ook bij met hooien en stro persen en ze zit ook op de trekker. Overdag is ze juf op de openbare basisschool in Annen. Toen ik nog thuis was, heb ik altijd bijbaantjes gehad. Bedden opmaken in de vakantie in Hotel Drouwen. En toen ik in groep acht zat, ging ik al asperges wassen.

Zelf vind ik niet dat ik serieus ben, al heb ik dit jaar de hoofdprijs gewonnen van het Natuurwetenschappelijk Gezelschap van de Wageningen Universiteit - vijfhonderd euro en een Gazelle-fiets. Met een werkstuk over de oplossing van het wereldvoedselprobleem. Gewoon tef gaan kweken, een grassoort met fijne zaadjes van een hoge voedingswaarde.

Ik vind mezelf eerder nuchter. Dat was ik al toen ik zes was. Ik had verkering met Laura. Die kwam langs ons huis fietsen. "Reinard", riep ze al fietsend, "'k ben ook niet meer verliefd op jou". Ik ben doorgegaan met wat ik aan het doen was. Ik ben nu met Chantal.'

Linda Gruppen

Elim

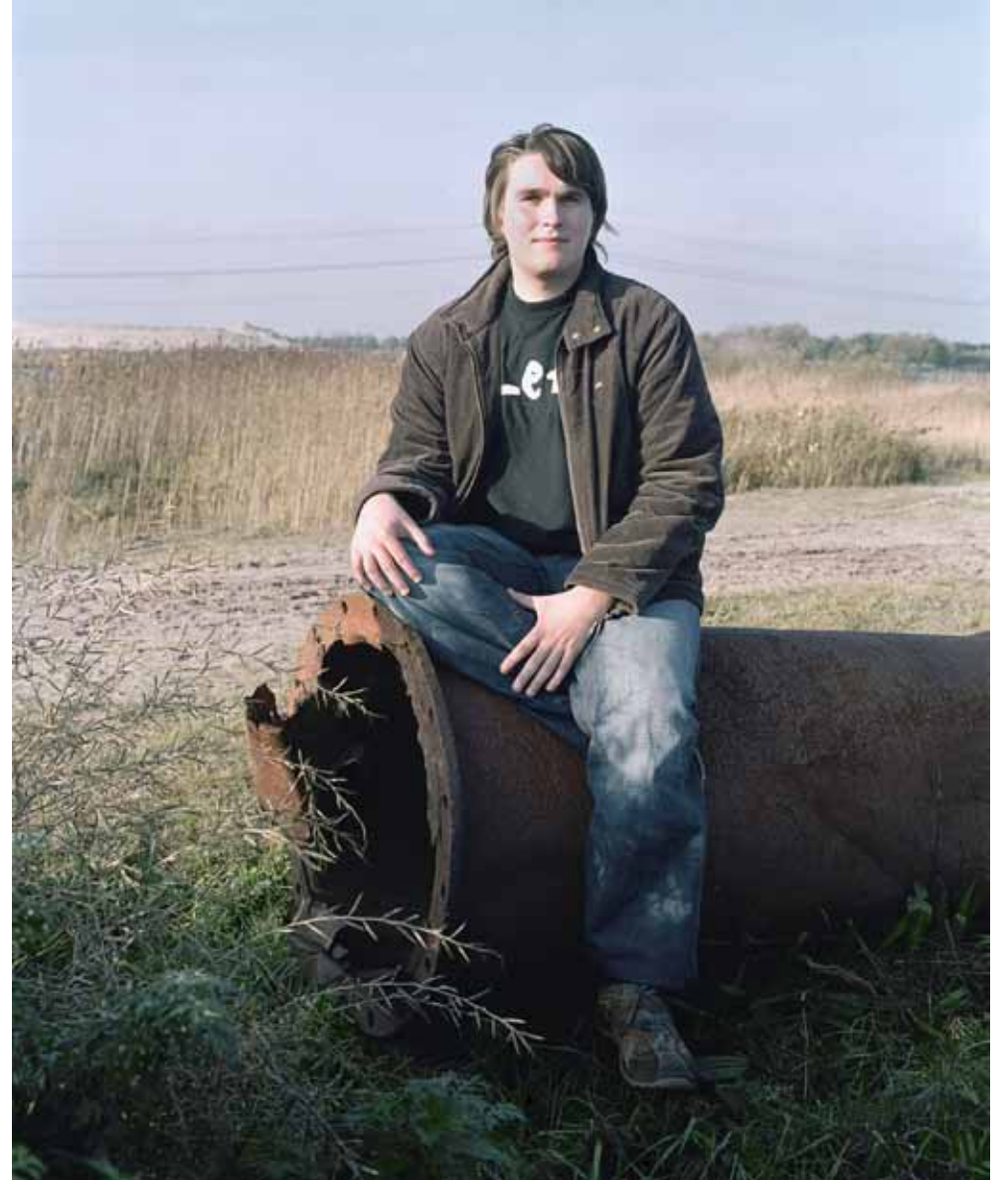
Honderd omeletjes met roomkaas

Pas achteraf, op de kaart, is te zien hoe regelmatig ons wandelpatroon is geweest in Elim, het geboortedorp van Linda Gruppen (18). We stappen de deur uit en lopen Prieswijk af om naar de protestants-christelijke basisschool De Palm te gaan kijken op Langewijk. We passeren het Wijkenplein en de Carstenswijk. Tegenwoordig zijn 'wijken' straten in Elim, maar ooit waren het kanaaltjes, met de hand gegraven tijdens de veenontginning. De wijken liepen van west naar oost, precies 160 meter van elkaar vandaan. Die lengtemaat was niet willekeurig. De helft, tachtig meter, is de afstand die een arbeider met een kruiwagen vol turf rond 1850 kon afleggen zonder binnen de kortste tijd af te branden. Nu is Elim een dorp van stratenmakers en bouwvakkers.

'Negen was ik toen pa bij huis kwam: WAO. Hij had tweeëntwintig jaar als metselaar gewerkt. Tweemaal is hij aan een hernia geopereerd; drie maanden lag hij op bed. Gezellig vond ik het, op de hoek van zijn bed zitten met een bord warm eten. Samen Baantjer kijken. Ma heeft huishoudschool gedaan en werkte aanvankelijk bij de huishoudelijke dienst van het Bethesdaziekenhuis in Hoogeveen. Later – ik was toen een jaar of acht – werkte ze af en toe in de horeca. In Lutten, achter Slagharen, ging ze 's morgens vroeg de boel voorbereiden als er daar een bruiloft of partij was. Ze stond ook in snackbars hier in Elim en hielp in de sportkantine. In mijn beleving was ze voortdurend weg. Ik vond het niet leuk als ze van huis was. Ik moet er op school iets van gezegd hebben want Ma werd bij juffrouw Hartman geroepen. Die vertelde dat ik in de klas had gezegd: "Mijn moeder is nooit meer thuis". Ze is toen onmiddellijk gestopt. Wij zijn een echte sportfamilie. Pa en Ma kun je wekelijks vinden langs de lijn bij S.C. Elim. Martijn, mijn broer van tweeëntwintig, is spits in het eerste elftal. Ik was vijf jaar toen ik ging voetballen bij de junioren. Later speelde ik in het dameselftal. Ik stond middenback. Maar op een gegeven moment werd het elftal opgeheven. Ik ben nog wel bij een andere club wezen kijken; volgens mijn vader was ik niet snel maar ik had veel spelinzicht. Toch lag mijn ambitie niet daar, het kost te veel tijd naast school. Ik zit nu in het derde jaar van het Alfacollege in Hoogeveen, mbo facilitaire dienstverlening. Dit jaar twintig weken onderwijs en twintig weken stage. Ik begin in januari als stagiaire in de kantine van Alescon, de sociale werkvoorziening waar mijn vader tegenwoordig werkt. Tien mensen doen daar kantinedienst, zes vaste krachten, vier stagiaires. Mijn familie van beide kanten komt uit Elim. Pa is geboren op Pieterswijk. Zijn vader, een keuterboer, werkte daarnaast bij Oranjewoud.

Ma is het derde kind uit een gezin van zeven. Haar vader was ook een klein boertje; de boerderij lag vlak achter die van mijn vader. Op haar veertiende zat mijn moeder op de tractor. Zes koetjes had opa Schoonewille in de stal staan. Ik heb heel veel neven en nichten maar mijn hele familie woont in de buurt. Degene die het verst weg zit, woont in Ruinen. Degene met de hoogste opleiding runt een autowasstraat in Hardenberg. Om beurten hebben mijn ouders jaren in het bestuur van het dorpsfeest gezeten. De tweede zaterdag van september is het hier kermis. Dan staat er een feesttent op het Wijkenplein. Elimers zijn rustige, stevige innemers. Maar van thuis heb ik meegekregen dat je zonder drank ook een gezellige avond kunt hebben. De horecatik heb ik van mijn moeder. Ik doe het 'spitsuur' ieder weekend in de snackbar van café De Castelij. Je moet kalm blijven, uitstralen dat je niet alles met je laat doen. Ik val ook af en toe in bij het dorpshuis van de Krim. Echt hartstikke spannend vind ik hapjes maken. Daar zou ik wel in door willen gaan. Voorzichtig ben ik in het spoor van mijn moeder dus ook met cateren begonnen. Omeletjes met roomkaas voor feestjes van familie en vrienden. Eerst vijftig, toen honderd. Mijn moeder koopt in. Dus als ik een toekomstvoorspelling mag doen, zie ik mijn eigen cateringbedrijf in Elim voor me. Ik zou niet graag weggaan hier. In ieder geval wil ik nergens anders begraven worden.'

Pim Siegers
Nieuwe Pekela

Eigenlijk wil ik weg hier

Een namiddag in Nieuwe Pekela. Regen valt met bakken uit de grijze lucht. Het water van de Doorsnee, een aftakking van het Pekeler Hoofddiep, houdt ondanks de verse aanvoer zijn poepkleur. Ik ben druipnat maar het enthousiasme van Pim Siegers (19) verdrijft de kilte. Vier keer verhuisden Pims ouders binnen dit langgerekte veendorp. Vanaf zijn huidige adres, een chaletachtige tweekapper in een lommerrijke nieuwbouwuurt, fietsen we naar de andere kant van Nieuwe Pekela. Daar, vlak bij de oude gemeentewerf, bracht hij zijn jeugd door.

'Doorsneeweg 1 was een kast van een huis, grote hoge kamers. Zo groot dat we heel gemakkelijk aan mensen inwoning konden bieden. Dat paste ook wel in de filosofie van Mama. Haar ouders stierven toen ze nog heel jong was. Ze is toen prima door anderen opgevangen. Ze wilde graag iets terugdoen. Hier in het buurtje was het "ons kent ons". De christelijke Doorsneeschool was gezellig en knus: veertig kinderen, drie juffen. Ik had een vaste club vrienden. Eén meisje, Daniëlle, en zes jongens: Hilko, Pieter, Wilfred, Danny, Harold en Revlon. Harold was lang en blond, Revlon dik en Surinaams. "Duo Penotti" werden die twee genoemd. Wanneer ik terugkijk, zie ik ons de godganse week voetballen. Voetballen op het schoolplein. Na zessen op straat. Daarnaast trainen voor de christelijke voetbalclub Damacota. 's Zaterdags wedstrijd spelen. Als we tegen onze erfvijanden Sportclub Pekela 2000 moesten, deed ik op vrijdagavond al mijn voetbalkleren aan en ging er mee naar bed. Ik ben geboren met slechte knieën. Als middenvelder ben je de draaideur van je elftal. Na iedere wedstrijd lag ik krimpnd van pijn op de bank. Dat ver over je grenzen gaan is typisch Oost-Gronings. Voorgoed stoppen was later onvermijdelijk. Hoe het verder met mijn vrienden ging, hoor ik via mijn ouders. Pieter's moeder zit net als Mama in de leiding van de Scouting hier. Papa is daar voorzitter van. De pa van Hilko Grijze is vrachtwagenchauffeur. Net van baas veranderd. Zijn oude bedrijf bonjourde iedereen eruit en nam Poolse chauffeurs in dienst. Hilko speelt in een bandje. Toen het over en uit was met voetbal, was er gelukkig nog de muziek. Als programmamaker ben ik de Lokale Radio Stadskanaal ingerold. Alleen of met zijn tweeën presenteren. Niks schreeuwerig gedoe. Mijn geheim was praten zoals je in de auto met elkaar praat. Veel live registraties van Vera-bandjes. Daarnaast draaiden we demo's van Oost-Groningse rapbandjes. Wij, dat waren Feiko de Boer uit Stadskanaal en ik. Het is verle-

den tijd. De LOK is kapot gemaakt om een vermeende fraudekwesie. Stadskanaal genoot van de rel, terwijl we bloedmooie radio maakten. Ineens had ik angstwekkend veel vrije tijd. Geen sportreportages op zaterdag meer bij de Onstwedder Boys. Papa reed me dertien jaar overal naar toe. Misschien omdat hij iets herkende. Zelf promootte hij vroeger jarenvijftigmuziek door op feesten plaatjes te draaien. Ik doe ook aan cabaret. Dit jaar heb ik voor het eerst vijftwintig minuten in een grote zaal gestaan. Eigenlijk wil ik weg hier. Maar toch blijf ik. Als ik wegga, laat ik mijn familie stikken. Nooit opgeven, hoe irritant mensen ook doen, zo leeft Mama. Daarom kan ik niet zeggen: "Pekela, doe!" Op de landelijke criminaliteitsladder staat Pekela boven Amsterdam. Alles verloedert. Vijf jaar geleden beloofde de ChristenUnie een skatebaan. Hij komt er, maar de jongens voor wie die baan bedoeld is, zijn inmiddels volwassen. Tegelijk is er zoveel talent onder de jeugd. De plaatselijke SP gaat een cd maken met Pekel-bands, rockgroepjes van hier. In mijn radiotijd heb ik al een jongerenverkiezingsdebat uitgezonden. Wat ROOD zei – de jongerenafdeling van de Socialistische Partij – sprak mij aan. Ik werd lid en maakte mijn vader ook SP-lid. In korte tijd groeiden we zo hard dat we aan de gemeenteraadsverkiezingen kunnen meedoen. Ik sta vierde op de lijst. Ik geloof niet meer. Bij mij is er iets geknapt toen bij de dood van mijn lievelingsopa de dominee keihard zei: "Jouw opa gaat naar de hel!" Voor Mama ligt het anders. In haar jeugd was het haar enige houvast. Maar in haar kerk komen nog geen vijf jongeren. Op een dag kregen alle ouders een brief van de kerkenraad, dat ze in de opvoeding verkeerd bezig waren. Zelden heb ik mijn moeder zo kwaad gezien. Maar ze bleef wel gaan.'

Indira Siahaya
Oosterwolde

Buiten ben je pas echt vrij

Tijdens het fietsen door anonieme nieuwbouwuurten in Oosterwolde begint het te motregen. We rijden heel Prandinga af, een smalle geasfalteerde weg. Dan een ree van steenslag op. Tussen al fors opgeschoten eikenhakhout ligt een erf van betonplaten met een vrijstaand modern huis erbij. Aan het huis grenst een grote groenmetalen paardenstal. Met grote stappen zoekt Indira Siahaya (18) in de stal naar haar oude verzorgpaard Paulina. Ze vindt de merrie niet. Buiten in de stromende regen loopt ze alle weien af. Even later hoort ze van boer Gerrit van der Horst dat Paulina verkocht is aan iemand in Delfswaard. 'Denkt Gerrit dat ik haar zou mogen opzoeken daar?' vraagt ze.

'De vroegere boerderij van Gerrit, daar kon je wegdromen in het stro onder de hanenballen. Ik had daar de leukste tijd van mijn leven. Je kon er te voet heen, vanaf ons huis op Rozendaal. Gerrit was handelsfokker, helemaal gek van Friese stamboekpaarden. Daarom is hij ook nooit getrouwd. Om bij hem te komen stak je na een wei met twee Belgen een pad met veel kuilen en hobbels over. Dan kwamen nog drie weien rondom zijn plaats. Eenmaal op het erf kon je kiezen uit drie gebouwtjes: het huis van Gerrits ouders, nog een ander oud klein huisje en een soort veenhut van twee bij twee meter. Die hut richtten we in als ons clubhuis. Ik zeg "wij" want er kwamen daar massa's kinderen. Al snel leerde Gerrit ons meehelpen: stallen uitmesten, voer halen, paarden oppoetsen voor de keuring. Om half vier 's middags was het 'einde werk'. Dan dronken we thee in de keuken met een dikbeboterde snee suikerbrood erbij. Ik herinner me nog dat we met een stel ónder de tafel zaten, zo vol met kinderen was het. Daar bij Gerrit voelde ik het voor het eerst: buiten ben je pas echt vrij. In 1992 zijn we met ons allen - Ma Doortje, Pa Koos en mijn zusje - bij Beppe ingetrokken. Dat maakte het financieel gemakkelijker voor mijn ouders. Ze werken allebei: Mama is voedingsassistente in een verpleeghuis en Papa doet iets elektrisch bij een bedrijf dat ATH heet. Beppe vond het prima, zij was een groot gezin gewend. Bij mijn vader thuis waren ze met zijn tien. Vroeger woonden we aan de Weidemaheerd nummer 8. Dat was voor mijn achtste. Vlakbij was een klein stukje bos, maar als je zeven bent, is dat heel groot. Nu is alles daar van steen en perfect aangeharkt. En iedereen weet alles van iedereen. Mij vonden ze toen al iemand die totaal afwijkend was. De jeugd daar houdt braaf van rockmuziek, r&b is al heel wat. Zelf luisterde ik al vroeg naar heftiger dingen. Ik begon met Marilyn Manson en uiteraard de muziek van Kurt Cobain. Daarna kwam Goa - psychedelische trance -

en nu ben ik verslaafd aan Alanis Morissette. Als we aan de Weidemaheerd waren gebleven, zou ik iedere dag ruzie hebben gehad. Hier heb ik de mavo afgemaakt, en toen kon ik gelukkig weg naar Drachten. Voor een opleiding sociaal-pedagogisch werk, want ik droomde ervan later iets in de psychiatrie of in de verslavingszorg te gaan doen. Het liep totaal anders. Ik deed niet erg goed mijn best. Maar mogelijk heb ik ook onderschat wat er allemaal op me afkwam. Ik kreeg probleempjes, laat ik het zo maar zeggen. Ben van huis weggelopen. Ik stopte met mijn opleiding. Ging schoonmaakwerk doen via een uitzendbureau. Thuis wilde ik van geen commentaar weten. Samengevat was het een kutjaar. Eerst stierf Beppe. Ze had iets aan haar hartkleppen. Ze hoefde niet per se geopereerd te worden, maar ze vond het zo sneu voor haar kleinkinderen dat ze niet meer met ze kon fietsen. Tijdens de operatie ging er iets mis. Eenenzestig was ze nog maar. Drie maanden later ging tante Anna. Toen ik een keer bij haar was en ze zich omkleedde, zei ze: "Je hoeft niet te kijken, hoor". Ze had overal plekken. Een of andere kanker. Ze was ineens dood. En nu? Ik wil het mislukte eerste jaar van mijn opleiding overdoen en zou het liefst op mezelf wonen. In een klein knus huisje op de hei, waar niemand last heeft van mij. Maar dan heb je een baan en geld nodig, en ik sta nog maar aan het begin. Na mijn opleiding zou ik het liefst een wereldreis gaan maken. Misschien kan ik wat doen aan al die ellende en armoede, daar ben ik altijd supergevoelig voor geweest. Ik krijg thuis al geen hap door mijn keel als er iemand bijzit die niet eet. Na die wereldreis wil ik in een grote stad wonen. Groningen lijkt me wel wat. Niet samenwonen. Absoluut geen kinderen. Heftig alleen.'

David Landsheer

Oudemirdum

Ik zie me al in een woonboerderij

Heel zorgzaam kijkt David Landsheer (18) af en toe om of ik hem nog bijhoud. We fietsen door het Jolderenbos aan de rand van Oudemirdum over een bospaadje met om de tien meter een verraderlijk haakse bocht. Het gaat in een moordend tempo heuveltje op heuveltje af. Mijn knieën kraken. Ik ben al snel buiten adem. Gelukkig stapt David even af om me iets te laten zien. We moeten lopend het bos in, met de fiets lukt het verder niet. Na een meter of tien staat tussen de bomen een onopvallend monumentje ter nagedachtenis aan het feit dat hier op 27 februari 1945 in het geniep twee verzetsstrijders na executie door de Duitsers zijn begraven. Allebei pas in de twintig, Jacob Wilbers en Johannes Wissink.

'Een bosarbeider heeft alles gezien. Toen de Duitsers verdwenen waren, heeft hij met zijn blote handen de lichamen weer opgegraven om te kijken of hij iets in hun kleren kon vinden, een adres of zo, zodat de familie gewaarschuwd kon worden. Ook heeft hij de precieze plek in zijn kop geprent. Konden ze na de bevrijding snel opgegraven worden. Ik interesseer me heel erg voor dit soort dingen. Misschien komt dat door de verhalen van mijn overgrootvader. Als leraar in Hoogeveen kende hij veel mensen zodat hij gemakkelijk onderduikadressen kon regelen. Hij heeft er na de oorlog in Israël de Yad-Vashem onderscheiding voor gekregen. In 1998 is hij overleden. Ik was toen negen, maar ik weet het nog goed. Alleen, als je negen bent, snap je niet helemaal wat je kwijtraakt als je 'oerpake' doodgaat. Hij was toen al 98, maar nu zou ik hem nog zo veel willen vragen.

We zijn in Oudemirdum komen wonen omdat mijn vader hier politieagent werd. Zijn familie komt oorspronkelijk uit Dieren in Gelderland. We gaan nog altijd twee keer per maand naar opa toe. Toen ik klein was, woonde hij in een klein huisje vlak bij het bos. Daar mocht ik crossen op zijn Spartamed. Tien was ik. Heftig, want er liepen daar in het wild varkens rond. M'n opa heeft dertig jaar in een fietsenfabriek gewerkt. Hij was daar de snelste spakenzetter. Ik ben eens met hem mee geweest naar een open dag bij Gazelle. "Laat het mij maar eens doen", zei hij dan tegen de man die het spaken zetten demonstreerde. Hij deed het twee keer zo snel.

Als je hier gaat wonen, moet je Fries praten, anders blijf je alleen staan.

In het begin was het wennen. De eerste oudejaarsnacht schrokken we ons kapot. Om vier uur werden de ruiten van ons huis door dronken jeugd met witkalk beklad. Is traditie hier. 'NSB-er' stond er op de ruit. Bleek dat papa iemand in het dorp ergens op aangesproken had. 't Schijnt niet te horen dat een politieman in z'n eigen dorp iemand bekeurt. Toen is hij in Lemmer gaan werken.

Tegenwoordig zie ik mezelf totaal niet meer als buitenbeentje. Ik ken iedereen en iedereen kent mij omdat ik de post rondbreng, op zaterdag en in de vakantie. Vierhonderdveertig adressen heeft Oudemirdum. Dat is op het sorteercentrum in Balk vier bakken post. Door de week doet Teake het, de echte postbode. Hij heeft me de kneepjes van het vak geleerd. Hoe je moet bundelen en dat je onder alle omstandigheden altijd je bek moet houden. Als postbode kom je best veel van mensen te weten.

Ik ben het liefst buiten. Dat is wel sneu als je hard moet leren. Vroeger vlogen we na school het bos in, schop mee, hutten graven. Maanden hebben we gebouwd aan een super de luxe verblijfplaats diep onder de grond, met een echte zoldering van boomstammen. We camouflerden alles perfect. Binnen tuinmeubilair, bed en een campinggasje. Toen de hut ontdekt werd door de boswachter, niet echt onze vriend, is SBS-6 komen filmen. En Omrop Fryslân. Verhalen dat ze verzonnen. Dat het een schuilplaats voor uitgeprocedeerde illegalen zou zijn geweest en meer van die onzin. We hebben ons rot gelachen.

Als ik mijn vwo-diploma haal dit jaar, wil ik geneeskunde gaan studeren. Als ik tenminste ingeloot word. Met een paar vrienden sta ik ingeschreven voor een huurwoning in Groningen. Van de studietoelage kun je individueel geen kamer meer betalen. Maar daarna zien ze me hier vast en zeker terug. Gaasterland heeft hard huisartsen nodig. Ik zie me al zitten hier met mijn vriendin in zo'n mooie woonboerderij.'

Easger Zwart

Odoorn

Altijd weer die horeca!

De horeca in het dorp Odoorn moet die middag nog een beetje op gang komen. Geen mens te zien op het zonnige terras van hotel-restaurant De Oringer Marke. Maar Easger Zwart (19) is hier kind aan huis en het duurt niet lang of de koffie komt. Toch blijft het gevoel hangen dat we daar een beetje voor schut zitten, met ons tweeën zo vlak op de Exloërweg. Het dorp lijkt de komst van grote horden toeristen nog even uit te willen stellen. Dat ze ooit zullen komen, lijkt geen twijfel; in een straal van vijfhonderd meter tel ik minstens zeven horecabedrijven.

'Dit hotel is meer voor gewone mensen. Laagdrempelig, je komt hier iedereen tegen. Heel anders dan tweehonderd meter verder bij De Lubbelinkhof. Daar is het allemaal veel luxer. Het gerucht gaat dat Willem-Alexander daar incognito heeft gezeten. Voetbalclubs logeren er als ze op trainingskamp zijn, en het tv-programma Big Diet is er opgenomen. Er gaat iets intimiderends uit van de inrichting, waardoor je echt niet zomaar naar binnen loopt. Als je een biertje wilt drinken op het terras, moet je zo ongeveer reserveren. Er lopen alleen maar professionals rond in de bediening. Jeugd op zoek naar een bijbaantje komt daar niet binnen. Achteraf bekeken is de aanwezigheid van horeca in het dorp heel belangrijk voor me geweest, toen ik hier vier jaar geleden kwam wonen en totaal niemand kende. Ik was vijftien en ben De Oringer Marke binnengestapt met de vraag of ze me konden gebruiken. Drie kwartier later was ik aan het afwassen. Toen mijn vader een erfenis kreeg en hier een huis kocht, vertrokken we uit Emmen. Ik ben in Exloo geboren maar daar weet ik niks meer van. Mijn hele leven heb ik in een echte stadswijk gewoond, in een rijtjeshuis met uitzicht op grote grijze flats. Allemaal andere culturen. Ik had een Marokkaans vriendje, Chafik, en kwam bij Joegoslavische jongens op feestjes. Maar als kind heb je totaal niet in de gaten dat zoiets bijzonder is. Toen we moesten verhuizen, zijn mijn zusje en ik een week daarvoor naar Odoorn gefietst. We wisten niet wat we konden verwachten. Maar eerlijk gezegd schrokken we wel een beetje. Wat een kleine winkeltjes! In onze wijk Emmerhout had je wel drie grote supermarkten. Er was nog een verschil. Hier woonden alleen autochtonen. En er waren geen flats. Nee, we waren niet echt in paniek. Mijn zusje zei: "Wij kennen niemand hier. Nou, het zal wel komen". Zij had het eerst beet, kreeg een bijbaantje in Valthe en leerde daar allerlei mensen kennen. In die spoelkeuken waar ik werkte,

ontmoette ik twee mensen die later mijn beste vrienden werden. Binnen hetzelfde bedrijf hadden ze ook een snackbar-restaurantje. Daar heb ik later gewerkt. Ben er na ruzie weggegaan. Nu zit ik in de Dierentuin Emmen, ook weer in het horecagedeelte. Altijd weer die horeca! Mama kwam Papa ruim dertig jaar geleden voor het eerst tegen in een snackbar en trok zijn aandacht door een stukje frikadel aan te bieden. Papa was een ruige gozer toen, speelde in allerlei bandjes. Grappig, zonder die frikadel was ik er misschien niet eens geweest. Mijn moeder is een stuk jonger dan mijn vader. Dat ze met mijn vader ging, gaf aanvankelijk nog een hoop gedoe. Mijn moeder komt uit Zweeloo. Wat moest ze met die vreemde Fries, vonden mijn oma en opa. Als boeren met veel koeien, die altijd prijzen wonnen, heb ik hen eigenlijk niet gekend. Ik herinner me alleen een klein huisje in de Duindoornstraat in de wijk Emmermeer. Mijn vader is schilder en beeldhouwer. Zijn ouders hadden een drogisterij. Dat vak zag hij niet zitten. Als hij binnenkomt, spat het buitenman-zijn uit al zijn poriën. Het schilderen staat op een laag pitje nu, hij hakt meer in grote blokken hout. Soms wordt hij "die boswachter" genoemd. Mijn moeder heeft altijd de kost verdiend. Wat mijn vader verdient, is extra. Ik hou wel van de natuur hier, maar het is mij niet exotisch genoeg. Het meest spectaculaire dat je kunt tegenkomen, is een ree. Van kinds af aan ben ik weg van science fiction. Ik las de bibliotheek leeg. Mijn kamer was volgeladen met van die monsterpoppetjes. Die vind ik het mooist en die teken en schilder ik nog steeds het liefst. Ik werk met een soort gemengde techniek met krijt en aquarel. Soms ook maak ik kleine doekjes met olieverf. Zompvochtige oerwouden ergens op een verre planeet waar maar met moeite licht doordringt. Als je goed kijkt zie je luiaardachtige wezens tussen de takken han-

Jellina de Witte

Sexbierum

Heel Sexbierum was jaloers

Een middagwandeling in Sexbierum. Met Jellina de Witte (20) stap ik een straat in, vlakbij het huis waar zij geboren is. Wanneer we de hoek omslaan, schijnt de zon ineens recht in ons gezicht. Pal tegenover ons op de hoek van de Skoallestrjitte en de W.J. Kroesestrjitte stapt een pikzwarte man uit zijn auto en begint op splinternieuwe blauwwit geschilderde Friese klompen aan de oversteek naar zijn huisdeur.

'Toen ik klein was, was dit een echte aso-buurt. Alleen op de hoek waar we nu staan, woonde een mevrouw die mij, geloof ik, wel leuk vond als kind. Ze had in de voortuin een rottweiler los lopen. Ik ben niet bang uitgevallen. Dus iedere keer wanneer ik daar langs kwam, probeerde ik door de afrastering heen, de hond te aaien. Doodeng vond mijn moeder het maar ik kon gewoon niet van hem afblijven. Thuis mocht ik alleen een goudvis. Mijn moeder is namelijk allergisch. Iedere dag stond die hond te wachten. Ik was dan na schooltijd op weg naar Hendriks, een paar straten bij ons vandaan. Ik hielp hem bij het verzorgen van zijn dieren.

We woonden in de Buorfinneleane. Drie onder één kap. Op nummer 16, een huurhuis, ben ik geboren. Later heeft Heit nummer 20 gekocht, vanwege de grotere tuin. De zolder was voor mijn broer. Achter sliep ik, een verdieping lager.

In 1994, ik was toen tien, gingen we van Sexbierum naar Franeker omdat Heit daar een nieuwe betrekking kreeg als onderwijzer. Ik heb nog bij hem in groep acht gezeten. Nu ben ik terug in Sexbierum; anderhalf jaar geleden ben ik ingetrokken bij mijn vriend hier in de W.J. Kroesestrjitte, vlakbij de straat waar ik als kind heb gewoond.

Mijn ouders gingen vroeger iedere zondag naar de kerk. Tijdens de kind-school-gezinsdienst mocht ik samen met mijn vader de kaarsjes aansteken. Ik ben niet kerkelijk meer, maar mocht ik ooit kinderen krijgen, dan doe ik precies hetzelfde.

Na verloop van tijd begon Heit het kerkbezoek als corvee te zien. De sfeer op zondag werd bovendien steeds verpest door de sociale controle in het dorp: "Het is zondagmorgen en de familie De Witte heeft nog steeds de gordijnen dicht!"

Ik kon goed leren maar ik vond de havo niks. Ik was te speels. Geef mij maar de mavo. En de dag was pas compleet als ik bij deze of gene de paarden mocht verzorgen. Heel jong al was ik hartstikke gewild. Door mijn werk bij Hendriks had ik nu eenmaal een dot erva-

ring.

Hendriks kwam uit Amsterdam. Hij was al in de zeventig, toen ik daar ging helpen. Er waren kippen en konijnen. Ook twee hang-buikzwijntjes, die het pal voor mijn neus deden met elkaar. Het pikante van de situatie drong niet eens tot me door. Ik had alleen maar oog voor Snuitje, een Shetland-pony en haar veulentje Lora. Heel Sexbierum was jaloers dat ik daar werkte. Een hoop kinderen belden aan, die wilden ook. Dan zei Hendriks: "Ik heb al twee meissies". Gaaf hè?

Ik kon wel pony's verzorgen maar paardrijden kon ik nog niet. Van Heit mocht ik op les. In Welsrijp. Om de beurt brachten mijn ouders me. Als Heit me reed, kwam hij halverwege de les al kijken. Mem bleef altijd in de auto zitten, achter de krant. Ik was fanatiek, niet normaal. Mijn mond stond helemaal strak, als ik galoppeerde.

Wij woonden amper in Franeker, toen ik voor het eerst voor een jongen viel. Hij haalde me af met de trekker van zijn vader. Niet aan huis natuurlijk. "Ga maar aan de rotonde staan", zei hij, "ik pik je op". Al na vijf maanden was ik hartstikke flauw van hem. Hij was net een jonge hond. Ik voelde me tien jaar ouder. Twee dagen voor Kerst raakte het uit. Ik was zestien en moest nog janken ook.

Na school ben ik direct gaan werken. Eerst bij Welkoop, toen bij een merkkledingzaak en mijn voorlaatste bazin zat in de luxelingerie. Nu doe ik kantoorwerk. Voor het eerst in vijf jaar tijd ben ik vrij op zaterdag.

Aan de ene kant ben ik heel netjes; ik draag graag dure merkkleding. Maar het liefst ren ik buiten rond in mijn meest vieze kloffie. De paarden, hè. Ik leef in twee werelden maar dat is prima zo. Ik ben daar even goed gek zeg, wie wil nou kiezen uit tweemaal lekker!

Ronald Dargela
Schoonebeek

Dansen op zondagmiddag

Vanuit de woonkamer aan de Gasthuislanden in Schoonebeek kan Ronald Dorgelo (17) de Duitse windmolens zien draaien. Een kilometer of dertig verder moet Nordhorn zijn, 'waar je naartoe mag als je achttien bent'.

'Als ik nu buiten het dorp wil uitgaan, kan dat alleen in Coevorden. Maar ik ga ook wel naar de Twins in Nieuw-Amsterdam. Voor dertien euro, inclusief entree, ben je met een taxi-busje veilig uit en thuis. Nu met een stel vrienden naar Duitsland gaan is domweg niet te betalen. Hoe moet je heen en terug? Het kan alleen als je een auto hebt. Van mijn ouders mag ik gaan lessen als ik achttien ben. Ik kan me gewoon niet voorstellen dat ik over een jaar met mijn vrienden in een auto rij.

In deze twee-onder-één-kapwoning wonen we sinds mijn vijfde. Wij zijn steeds meer naar de rand van Schoonebeek opgeschoven, weg uit de buurt waar we eerst huurden, in de straat die de Bongerd heet. Mijn twee jaar oudere broer is weer in een andere straat geboren, de Etsjes. Al die straten, ooit in de jaren zestig gebouwd, zijn nu gerenoveerd. Er zijn nieuwe klinkers gelegd. De tuinen zijn doorgetrokken tot aan de schuurtjes. De rommeligheid is weg. Maar ook het crossbosje waar we zoveel uren zoet waren is verdwenen. Toen ik klein was speelden we alleen met kinderen uit de klas. Ik was heel close met één meisje, Joyce, dat een paar huizen verder woonde. Iedere dag ging ik naar haar toe. We zijn uit elkaar gegroeid toen mijn vader samen met de burens uit de Bongerd het huis in de Gasthuislanden heeft gebouwd. Heel de familie heeft meegeholpen. Alleen het beton voor de fundamenten is door een echte aannemer gestort.

Ik lijk absoluut niet op mijn vader; hij is iemand die alles kan maken. En helemaal niet op mijn broer. Die zit nu voor zijn laatste jaar in Emmen, leert voor het diploma vrachtwagenchauffeur. Zoiets zou ik absoluut nooit kiezen. Ik wou vroeger altijd kapper worden. Sowieso kon ik het altijd goed vinden met meisjes. En nu ik op de opleiding mbo-verzorgenden zit, ben ik de enige jongen in een klas vol meisjes. Mijn broer en ik gaan nooit samen uit. We lijken niks gemeenschappelijks te hebben, qua keuzes, uiterlijk of karakter.

Ik trek meer op mijn moeder. Die is lerares voor groep 3 op de lemenhof, waar ik ook op school gezeten heb. Ik was een heel druk kind vroeger, zeiden ze. Ik zag meer de vogels buiten vliegen dan dat ik op het bord keek.

Net als mijn vader is mijn moeder van boerenafkomst. Zij komt uit de omgeving van Coevorden. Ze hadden daar een grote bult paarden. Mijn vader is van hier. Opa, vier jaar geleden overleden, zat vooral in de schapen. Ik moet je teleurstellen, ik heb helemaal niks met dieren. Mijn vader wel. En zeker nadat hij ziek geworden is, zeven jaar geleden. Hij was hoofdmonteur bij de NAM. Kreeg op zeker moment vreselijke pijnen die maar niet over gingen. Hij kon absoluut geen productiewerk meer doen, heeft nog even archiefwerk gedaan maar kreeg uiteindelijk een soort van pensioen. Nu heeft hij een stukje land met een moestuin voor de afleiding. Daar staan ook acht mini-Shetlanders. Aan huis heeft hij kippen en hij vliegt met postduiven. Een stuk of zeventig geloof ik wel. In Schoonebeek wordt niet veel georganiseerd. Als jeugd moet je jezelf vermaken. Het is niet zo dat je elkaar vanzelf tegenkomt. Je moet eropuit. Wat we doen? In snackbar De Buur'n zitten. Bij elkaar hangen of bij iemand muziek luisteren. Voor iemand die uit de stad komt, is zoiets misschien saai. Maar ik weet niet beter, ik ben niet anders gewend.

Dat is niet helemaal waar. Toen ik twaalf was, werd ik door een nichtje van mijn moeder opgebeld. Of ik zin had om op stijdansen te gaan. Een jaar heb ik met haar gedanst, drie seizoenen daarna met een vriendin van haar. Nu dans ik Topklasse 1, met een nieuwe partner, Brenda. Ze is een jaar jonger dan ik. We zijn ook goed bevriend. Als ik 's zondags wakker word, denk ik: "Om vier uur vanmiddag ga ik dansen". Ik ben de enige in Schoonebeek die aan stijdansen doet.'

Nienke van Kampen
fkkwm

Ik vind het vaak heel druk thuis

Samen met Nienke van Kampen (16) tuur ik door het hekwerk dat om de met onkruid begroeide speelplaats van haar vroegere basisschool is gezet. Het gebouw op de hoek van de Sinnebuorren en het Boerepaed in Akkrum staat al een tijdje leeg en dat is te zien ook. Kennelijk worden we voor gegadigden aangezien want een vrouw die langzaam haar boodschappen uit de auto haalt, vraagt: 'Komt er wat in?'

'Een leuke school was het, zo midden tussen de woonwijken. Gezelliger dan het huidige gebouw. Dat staat aan de Ombocht, helemaal aan de rand van het dorp. Hier heb ik ook nog drie jaar les gehad toen ik op de mavo zat. Allemaal jeugd uit Akkrum. Kleine groepjes, je kende elkaar.

Ik ben helemaal niet zo'n studiebol maar toen we nog hier in het dorp zaten, ging het heel vlot op school. Ik ben dyslectisch. Me op mijn gemak voelen op een school is belangrijk voor me. De grote verandering was toen ik voor de vierde klas naar Grouw moest. Verschrikkelijk vond ik dat. Grote klassen. Je verdronk. Ik had ineens helemaal geen zin. Maar ik heb het toch gehaald.

Met mijn vriendin Sanne heb ik vanaf mijn twaalfde op kinderen gepast. Ik heb ook het huishouden bij het beheerdergezin van Jachthaven-Oost gedaan. Later werd het weekendwerk in Terherne, vijf kilometer van hier. Ik begon in het Kameleonmuseum. Achter de kassa in de molen, warm, benauwd en druk. De verdiensten waren niet geweldig, drie euro bruto. Tegenwoordig werk ik in de bediening bij een eetcafé, ieder weekend tot tien uur 's avonds. Vijfentwintig euro brengt dat op. Aan het eind van de bouwvak wordt ook nog eens de foaienpot verdeeld.

Terherne is knusser dan Akkrum, iedereen kent elkaar. In het weekend logeer ik samen met mijn broer bij mijn vader, die in Terherne woont. Anja Leenburg, mijn beste vriendin, woont er ook. Zij werkt in een cafetaria. Als ik rond half elf klaar ben met mijn werk in het eetcafé kan ik bij haar douchen. Meestal gaan we daarna met de laatste bus naar de Treemter, een discotheek in Grouw. Gelukkig is het daar niet megagroot en ze draaien niet van die keiharde beats.

Ik moet alles doen van wat ik bijverdien, krijg geen kleedgeld van thuis. Alles is belachelijk duur tegenwoordig, vind ik. Een merkbroek, tachtig euro! Voor dat bedrag kan ik in de uitverkoop vier broeken kopen. Ik ruil veel met vriendinnen, meestal merken als Scooter en For Sale. Nu draag ik ook iets van Anja.

Mijn moeder werkt als verpleegkundige op de recouperafdeling van de Tjongerschans in Heerenveen. Ze is hertrouwd en heeft nog twee kinderen gekregen. Daarvoor waren we al met zijn drieën. Mijn broer Jelle is de oudste, hij is achttien. Daarna kom ik. Dan Maaïke, mijn zusje van veertien. Maaïke en ik passen, als mijn moeder er niet is, zo'n beetje op de twee jongsten. Silke is vier en Sente is net één geworden. Die is nu 's nachts in een huilfase.

Ik vind het vaak heel druk thuis. Om half negen lig ik al in bed. Dat moet ook wel, want iedere morgen moet ik er voor zes uur uit. Eerst Jubus, onze husky uitlaten, dan de trein in naar Zwolle. Ik doe daar een mbo-opleiding, reclame, presentatie en communicatie. Ik heb altijd goed kunnen tekenen. Kinderen die echt poepgoed zijn, gaan dan direct naar de kunstacademie. Misschien dat ik na deze opleiding wel naar Minerva wil. Wat ik nu doe, is in ieder geval praktischer. Zwolle was voor mij een nog grotere omschakeling dan toen ik van Akkrum naar Grouw moest. Op mijn nieuwe opleiding moet je alles zelf uitzoeken. Een tutor helpt je wel op streek en voor het gemak wordt de stof in modules van een week opgedeeld. Maar voor de rest komen de leraren niet naar jón toe. Durf je hen niet aan te spreken, dan heb je pech gehad!

Robert Weegenaar
Onderdendam

Sleutelen in de paardenstal

Op een 'stief' kwartiertje stevig doorstappen had ik gerekend. Maar het toeristische pad de Boschweg, vanaf de Stadsweg in Onderdendam blijkt één grote modderzooi. Meer kruipend dan lopend, soms letterlijk op handen en voeten, krijg ik na vierhonderd meter eindelijk vaste grond onder de voeten. Toch is het de kortste weg naar het landgoed Oudebosch, waar Robert Weegenaar (18) woont. Na een 'tunnel' van eiken en essen, sta ik voor de poort van het landgoed. 'Anno 1854' staat op de hekpaal rechts. In de ruime woonkeuken annex serre die uitzicht biedt op een immense etagetuin, wacht Robert met thee.

'Ik fiets altijd langs de andere kant, via de Achterweg. Via dat fietspad ben je in drie minuten in Onderdendam. Iedere morgen reis ik van daaruit met de bus naar het Augustinuscollege in Groningen. De halte van lijn 61 bij het Dorpshuis is eigenlijk het enige wat me aan het dorp bindt. Natuurlijk ga ik met mijn ouders naar verjaardagen bij bureu. Vooral dan de boeren van wie de grond rond om ons landgoed ligt. Dat omvat met zijn hooiland, tuinen, dubbele grachten en boom-singels 22.000 vierkante meter. Ongeveer zes dorpstraten groot.

In het begin, toen we hier kwamen wonen, raakte ik helemaal gedesoriëteerd. Al die marmeren gangen. Ik was zestien en ik verdwaalde in ons eigen huis. Ik dacht dat ik droomde. En we kwamen al van een riant appartement op de hoek van het A-kerkhof in de stad.

Mijn broer en mijn zus zijn in Amerika geboren. In Temple (Texas) een stadje tussen Austin en het beruchte Waco, had mijn vader toen een baan in een fabriek voor landbouwmachines. In een van onze kapschuren staat nog een Lely-kunstmeststrooier.

Ik ben in Doorn geboren, in een straat aan het einde van het dorp, midden in de bossen. Tot mijn veertiende woonde ik daar. Altijd gedacht dat ik het Revislyceum waar ik op zat, gewoon zou afmaken. Maar dicht bij ons huis werd op een dag het lichaam van Sabine Janssons gevonden. Mijn ouders werden bezorgd. Ik mocht niet meer alleen fietsen of rondstruinen, terwijl ik dat het liefste deed. Omdat mijn vader een baan kreeg in Zwitserland, verhuisden we naar Schaffhausen. Ik ging naar de American International School Zürich. Doodmoe! Dat is de eerste herinnering die me te binnen schiet. Iedere ochtend anderhalf uur in de trein. Geen hopen vriendjes, maar op een gegeven ogenblik toch een Hollandse jongen. En Anina, die ik leerde kennen in de trein. Zeventien was ze, zelf was ik vijftien.

Toen mijn vader later directeur werd van een handelonderneming gingen we met ons

hele gezin eerst in Groningen wonen, in het appartement dat mijn ouders voor mijn broer en zus hadden gekocht. Zij zijn een jaar of vier ouder dan ik en studeerden al.

Vervolgens kwam dit huis. De dubbele kapschuur en de enorm lange achtergevel heeft Papa laten restaureren. Het voorhuis was al gedaan. Mijn moeder deed alle woondecoratie en de tuinen, een enorme klus. Ik heb zo goed mogelijk geholpen. Maaien, schilderen, de elektriciteit, tv-kabels trekken naar het gastenverblijf - een volledig appartement in een apart gedeelte van ons huis.

Van jongs af aan ben ik geïnteresseerd in technische dingen. In Doorn zat ik al radio's uit elkaar te halen. Met mijn handen dingen doen, daar hou ik van. Zoals sleutelen in de paardenstal aan mijn Zundapp 517 uit 1969. De motor is al tig keer uit elkaar geweest. Nu bouw ik websites; ons landgoed heb ik gedaan. Voorzichtig hoop ik daar geld mee te verdienen. Maar eerst ga ik technologie en management studeren.

Het huis bindt me aan de omgeving hier. Maar vooral onze familiegeschiedenis. Mijn opa was gemeenteamtstenoar in onder meer Middelstum. Daar is Papa geboren. Een zus van Mama is getrouwd met een boer in Kantens. Met hun dochter Antoinet groeide ik op. We zijn even oud, weten praktisch alles van elkaar. Ze is anders dan ik. Neemt alles zoals het komt. Supergeïnteresseerd in mensen. Alleen studeren is niet iets wat haar bezighoudt. Voor mijn achttiende verjaardag kreeg ik een foto van haar. Zij, een iets oudere kleuter, rijdt mij in een wandelwagentje rond.

Soms vraag ik me af hoe het komt dat wij zo veel rijker zijn. Op school vertel ik niet altijd waar ik woon. Dan gaan mensen zo akelig beleefd tegen je doen. Ben ook selectief in wie ik hier mee naartoe neem; ik wil niet als het kakkertje met ontzettend veel poen door de wereld gaan.'

Kees Willemen (1943) is publicist. Hij heeft zich de laatste jaren gespecialiseerd in geschreven portretten van moderne plattelandsbewoners. Sinds 1961 is hij landelijk bekend als satirisch tekenaar. Een kleine tienduizend tekeningen, strips en affiches van zijn hand zijn eigendom van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam. Al vijfendertig jaar is hij cartoonist van de Groninger universiteitskrant 'UK'. Sinds 2002 maakt hij interviews en reportages voor Noorderbreedte.

Awoiska van der Molen (Groningen, 1972) studeerde af in fotografie aan Academie Minerva in Groningen en aan de mastersopleiding Post St. Joost Fotografie in Breda. Ze exposeert haar foto's in binnen- en buitenland. Sinds 2002 maakt ze portretten voor Noorderbreedte. Haar werk is te zien op www.awoiska.nl.

Oudemirdum

Vrouwenparochie

Bierum

Elim

Schildwolde

Oosterwolde

Bronneger

Sterenborg

Onderdendam

Odoorn

Schoonebeek

Zeijen

Sexbierum

Akkum

Nieuwe Pekela